

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003892

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-10-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського № 276-А від 19 грудня 2025 року

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Рукомойніков Валентин Олександрович
- Valentyn Rukomoinikov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0005-3808-133

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 21-11-2025

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10997

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41.51.13, 18.41.07.17, 18.41.

Тема дисертації:

1. Специфіка роботи виконавського апарату піаніста в процесі музичної інтерпретації (на прикладі творів для фортепіано соло XIX–XX століть)
2. Specific Features of the Pianist's Performance Apparatus in the Process of Musical Interpretation (on the example of solo piano works of the 19th–20th centuries)

Реферат:

1. Актуальність обраної теми пов'язана з необхідністю осмислення роботи виконавського апарату як невід'ємної складової процесу інтерпретації музичного твору. Сучасна теорія музичної інтерпретації, зокрема розроблена в українському музикознавстві, актуалізувала глибинні когнітивні основи музичної науки, підняла на високий рівень узагальнення всі суб'єктивні сторони об'єктивної діяльності в музичному мистецтві. Теорія інтерпретації значно розширила і поглибила: 1) наукові уявлення про складні процеси фіксації композитором свого художнього задуму в нотний текст; 2) значення інтерпретатора в тріаді композитор – виконавець – слухач; 3) розуміння стабільних і мобільних елементів нотного тексту; 4) погляд на природну варіантність інтерпретаційних версій. Особливе значення в інтерпретаційному процесі відіграє

робота виконавського апарату піаніста, що зазвичай розглядається переважно з позицій методики, поза процесу художньої діяльності музиканта-інтерпретатора. Проблемам піаністичного апарату присвячена достатня кількість літератури, зокрема, методичної, а також спеціальної медичної, у якій детально вивчена м'язова структура людини. Проте робота м'язів у взаємодії з усім комплексом піаніста в момент виконання, тобто в аспекті теорії інтерпретації, у вітчизняному музикознавстві не розглядалася. Поставити м'язовий апарат піаніста в єдиний інтерпретаційний ланцюжок і дослідити його роботу — саме це намагається зробити автор дисертації, що обумовлює актуальність теми. Саме тому об'єктом дослідження було обрано виконавський апарат піаніста в процесі музичної інтерпретації, а предметом — специфіка роботи м'язового апарату піаніста як механізму музичної інтерпретації в творах для фортепіано соло XIX — XX століть. Метою дослідження є дослідження особливостей роботи м'язового апарату піаніста в процесі інтерпретування музичного твору. Для досягнення поставленої мети були сформульовані такі завдання: проаналізувати структуру м'язової будови людського тіла як фізичну основу роботи піаністичного апарату; розглянути елементи виконавського апарату та їх взаємозв'язки на всіх рівнях системи діяльності піаніста-інтерпретатора; дослідити функціонування м'язового апарату піаніста у процесі виконання музичного твору та його вплив на кінцеву інтерпретаційну версію; виявити механізм роботи м'язового апарату у процесі втілення нотного тексту в реальне звучання, його вплив на якість звуковидобування та кореляцію з інтонаційною ідеєю музичного твору; на прикладах різних фортепіанних творів XIX — XX століть виявити найбільш показові моменти роботи м'язового апарату піаніста як важливої і необхідної складової інтерпретаційного процесу. У дисертації вперше в українському музикознавстві: розглянуто роль і місце виконавського апарату піаніста в інтерпретаційному процесі в аспекті ключових положень теорії музичної інтерпретації; проаналізовано структуру м'язової будови людського тіла як фізичну основу роботи піаністичного апарату; досліджено роботу м'язового апарату як інтерпретаційного механізму на всіх рівнях системи діяльності піаніста; досліджено механізм роботи м'язового апарату у процесі втілення нотного тексту в реальне звучання, його вплив на якість інтонування матеріалу; окреслено можливу класифікацію взаємодії «зорового» сприйняття нотного тексту піаністом і відчуття складнощів для м'язового апарату. Набули подальшого розвитку ідеї української школи теорії інтерпретацій щодо моменту інтерпретування музичного твору виконавцем; особливостей функціонування піаністичного апарату в різних стильових умовах. Матеріалом дослідження слугують спеціально обрані фактурні моменти творів: Р. Шуман. Варіації «ABEGG» (третя варіація); Ф. Ліст. Мефістовальс № 1; Дж. Гершвін. Рапсодія в стилі блюз; Л. Даллапінкола. «Канонічна сонатина»; Ф. Ліст. Фантазія-соната «Після прочитання Данте»; Ф. Ліст. Трансцендентний етюд № 12 («Завірюха»); Д. Мійо. Соната № 1 (друга частина); М. Равель. «Відображення» («Долина дзвонів»); Ф. Шопен. Прелюдія № 16; Л. Бетховен. Соната № 8 (друга частина); А. Казелла. «Варіації на тему Чакони» (друга варіація); Ш. Алькан. Соната «20 ANS»; Ф. Шмітт. «Тіні» (друга п'єса); М. Равель. «Відображення» («Човен посеред океану»); Ф. Шопен. Етюд № 8; Ф. Бузоні. «Варіація та fuga на тему прелюдії Ф. Шопена»; Б. Лятошинський. «Відображення» (друга п'єса); Д. Лігеті. Етюд № 10 «Учень чаклуна»; Л. Яначек. Соната № 1; М. Скорик. Прелюдія та fuga F-dur.

2. The relevance of the chosen topic is determined by the need to comprehend the work of the pianist's performance apparatus as an integral component of the process of musical interpretation. Modern theory of musical interpretation, particularly as developed in Ukrainian musicology, has brought into focus the deeper cognitive foundations of music science and has raised to a high level of generalization all subjective aspects of objective activity in musical art. The theory of interpretation has significantly expanded and deepened: 1) the scientific understanding of the complex processes by which a composer embodies an artistic conception in musical notation; 2) the importance of the interpreter within the triad composer – performer – listener; 3) the comprehension of stable and variable elements of the musical text; 4) the perspective on the natural variability of interpretative versions. The functioning of the pianist's performance apparatus plays a special role in the interpretative process. This apparatus is usually considered primarily from the standpoint of methodology, outside the context of the performer-interpreter's artistic activity. A considerable amount of literature has been devoted to the problems of the pianist's apparatus, particularly methodological works as well as specialized medical studies

that examine in detail the human muscular structure. However, the functioning of the muscles in interaction with the pianist's entire complex during performance – that is, in the aspect of the theory of interpretation – has not been addressed in Ukrainian musicology. The author of this dissertation attempts to place the pianist's muscular apparatus within a unified interpretative chain and investigate its functioning, which determines the relevance of the topic. For this reason, the pianist's performance apparatus in the process of musical interpretation was chosen as the object of the research, and the specificity of the pianist's muscular apparatus as a mechanism of musical interpretation in solo piano works of the 19th–20th centuries constitutes the subject. The purpose of the study is to examine the specific features of the pianist's muscular apparatus in the process of musical interpretation. To achieve this aim, the following tasks were formulated: to analyze the structure of the human muscular system as the physical basis for the functioning of the pianist's apparatus; to consider the elements of the performance apparatus and their interconnections at all levels of the activity system of the pianist–interpreter; to investigate the functioning of the pianist's muscular apparatus in the process of performing a musical work and its influence on the final interpretative version; to identify the mechanism of the muscular apparatus in the process of transforming the musical text into actual sound, its impact on the quality of sound production, and its correlation with the intonational idea of the musical work; and, based on various solo piano works of the 19th–20th centuries, to reveal the most representative aspects of the functioning of the pianist's muscular apparatus as an essential and indispensable component of the interpretative process. For the first time in Ukrainian musicology, this dissertation: examines the role and place of the pianist's performance apparatus in the interpretative process within the framework of key principles of the theory of musical interpretation; analyzes the structure of the human muscular system as the physical foundation for the functioning of the pianist's apparatus; investigates the functioning of the pianist's muscular apparatus as an interpretative mechanism at all levels of the pianist's activity system; examines the mechanism of the muscular apparatus in the process of transforming the musical text into actual sound and its influence on the quality of intonation; outlines a possible classification of the interaction between the "visual" perception of the musical text by the pianist and the perception of challenges for the muscular apparatus. The ideas of the Ukrainian school of interpretation theory are further developed with regard to the moment of musical interpretation by the performer and the specific features of the functioning of the pianist's apparatus under different stylistic conditions. The material of the research consists of specially selected textural fragments of the following works: R.Schumann, Variations "ABEGG" (Third Variation); F.Liszt, Mephisto Waltz No. 1; G.Gershwin, Rhapsody in Blue; L.Dallapiccola, Canonic Sonatina; F. Liszt, Fantasy-Sonata "After a Reading of Dante"; F.Liszt, Transcendental Etude No. 12 ("Snowstorm"); D.Milhaud, Sonata No. 1 (Second Movement); M.Ravel, Miroirs ("The Valley of Bells"); F.Chopin, Prelude No. 16; L.Beethoven, Sonata No. 8 (Second Movement); A.Casella, Variations on a Chaconne Theme (Second Variation); C.-V.Alkan, Sonata "20 ans"; F.Schmitt, Shadows (Second Piece) etc.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Рукомойніков В. О. Робота м'язового апарату піаніста у складних фактурно-технічних умовах // Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич, 2023. № 68, том 2. С. 84–92.
- Рукомойніков В. О. Функціонування апарату піаніста у роботі над поліфонічним твором (на прикладі фуґи Фа мажор Мирослава Скорика) // Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич, 2025. № 83,

том 3. С. 37–44.

- Рукомойников В. О. Особливості роботи піаністичного апарату в процесі виконавського прочитання нотного тексту // Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич, 2025. № 85, том 2. С. 165–171.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жарков Олександр Миколайович
2. Oleksandr Zharkov

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0196-2933

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Драч Ірина Степанівна
2. Iryna S. Drach

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2089-9570

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щербакова Ольга Костянтинівна

2. Olga K. Sherbakova

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коханик Ірина Миколаївна

2. Iryna M. Kokhanyk

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-002-8801-7549

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ринденко Оксана Валеріївна

2. Oksana V. Ryndenko

Кваліфікація: к.мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7268-4988

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Іванніков Тимур Павлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Іванніков Тимур Павлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Волосатих Ольга Юріївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна